

ставити акцент не на тому, що знає, хоче й може дати викладач, а на те, що потрібно учневі, адже освітня програма відтепер має орієнтуватися на результати навчання, формування компетентності та конкурентоспроможності учня. А це дасть змогу значно підвищити ефективність навчально-виробничого процесу в ПТНЗ та рівень знань учнів.

Висновки. Слід зазначити, що проведений аналіз не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми, тому перспективи подальших наукових розвідок можуть бути пов'язані з вивченням складових інформаційно-комунікаційної компетентності викладача загальноосвітніх дисциплін професійно-технічних навчальних закладів.

Література та джерела

1. Тришина С.В. Информационная компетентность специалиста в системе дополнительного профессионального образования [Картасова Л.А. Формування IT-готовності як нової якісної характеристики учителя суспільно-гуманітарних дисциплін / Л.А.Картасова // Педагогічний дискурс: зб. наук. пр. / гол.ред. І.М.Шоробура. – Хмельницький: ХГПА, 2010. – Вип. 8. – С.90-97
2. Картасова Л.А. Соціально-економічні та педагогічні вимоги до інформаційно-технологічного забезпечення сучасного вчителя загальноосвітнього навчального закладу [Текст] / Л.А.Картасова // Вища освіта України. – 2009. – №3 (додаток 1). – Тематичний випуск "Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології" – К.: Генезис. – 2009. – С.534-539.
3. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / [В.Ю.Биков, О.В. Білоус, Ю.М.Богачков та ін.]; за заг. ред. В.Ю.Бикова, О.М.Спіріна, О.В.Овчарук. — К.: Атіка, 2010. – 88 с.
4. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У.Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с.
5. Бутова І.В. Педагогические условия формирования информационно-образовательных потребностей студентов вуза / И.В.Бутова // Вестн. Томского гос. пед. ун-та. – 2009. – № 7. – С.98-101
6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / [Бібік Н.М., Ващенко Л.С., Локшина О.І., Овчарук О.В., Паращенко Л.І., Поветун О.І., Савченко О.Я., Трубачева С.Е.]; за заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. –111 с.
7. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. Рекомендації / [В.Ю.Биков, О.В.Білоус, Ю.М.Богачков та ін.]; за заг. Ред. В.Ю.Бикова, О.М.Спіріна, О.В.Овчарук. – К.: Атіка, 2010. – 88 с., С.46.

В статтє осуцествлен анализ определенїя понятия информационно-коммуникационной компетентности. Проанализировано сущность ключевых признаков ИК-компетентности. С целью раскрытия содержания явления «информационно-коммуникационная компетентность», рассмотрены его составляющие. Уточнено значение понятия «информационная компетентность» на основе интеграции ключевых компетенций. Предложено авторское определение понятия ИК-компетентность преподавателей общеобразовательных дисциплин.

Ключевые слова: компетентность, информационно-коммуникационная компетентность, информация, коммуникация, преподаватель.

Nowadays the information and communication competence of teachers of general subjects as part of professional competence is a very topical issue. The author of the article has presented the analysis of the definitions the information and communication competence on key characteristics. The essence of the key characteristics the information and communication competence has been considered. The purpose of disclosure in the phenomenon of "information and communication competence" has been defined. The meaning of the "information competence" based on the integration of key competencies has been clarified. Particular activities of the teachers in the aspect of using and processing the information have been mentioned. The author has suggested his own definition of "information and communication competence the teachers of general education subjects" in vocational education. The emphasis has been made on the need to promote the enrichment of teachers' knowledge, skills of information and communication technologies of communication, as well as intellectual capabilities, implementation of interactive dialogue in a single information space.

Key words: competence, communication competence, information, communication, and teacher.

УДК 378.096; 437.65

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ У СЛОВАЧЧИНІ (НА ПРИКЛАДІ ПРЯШІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

Ключкович Тетяна Василівна

м.Ужгород

В статті проаналізований сучасний стан підготовки вчителів на педагогічному факультеті Пряшівського університету (Словаччина). Особлива увага приділяється навчальним програмам з підготовки бакалаврів і магістрів, педагогічній практиці, науковій роботі педагогічного факультету. Зроблено висновки про те, що педагогічний факультет Пряшівського університету забезпечує цілісну систему професійної підготовки педагогічних кадрів.

Ключові слова: Словаччина, Пряшівський університет, педагогічний факультет, педагогічна освіта, професія вчителя, навчальна програма.

У контексті визначення шляхів і засобів підготовки вчителя-фахівця європейського рівня вища педагогічна освіта

України потребує переосмислення як власного минулого, так і досвіду зарубіжних країн. Враховуючи історичну, культурно-ментальну близькість сусідньої Словаччини, а також успішність її євроінтеграційного шляху, видається актуальним вивчення практики підготовки вчителів у словацьких вузах, і в Пряшівському університеті зокрема.

Особливості підготовки вчителів, розвиток вищої педагогічної освіти в Словаччині стали предметом докладного аналізу, насамперед, словацьких авторів – Б. Косової, Ш. Порубського, І. Павлова. Безпосередньо підготовці педагогів у Пряшівському університеті присвячені праці Р. Бернатової, Я. Бургерової. Серед вітчизняних вчених визначений інтерес до проблематики розвитку словацької вищої освіти прослідковується у публікаціях В. Старости, Г. Товканеця.

Мета даної статті – з'ясувати особливості професійної підготовки вчителів на педагогічному факультеті Пряшівського університету.

На сучасному етапі вища педагогічна освіта в Словацькій Республіці (СР) перебуває в процесі трансформації, що зумовлено, як загальними потребами адаптації вищої освіти до умов Болонського процесу, так і актуальними запитами громадськості та педагогічної спільноти щодо необхідності подальшої професіоналізації вчительської праці. Впродовж 2000-х років відбулося оновлення концептуаль-

них, нормативних основ функціонування системи підготовки вчителів, професійного розвитку педагогів у Словаччині.

З 2005 р. безпосередньо впроваджується кредитна система навчання на базі Європейської системи трансферу кредитів (ECTS), реструктуризується система навчальних спеціальностей щодо їх кількості й змісту та ін. З урахуванням міжнародної стандартної класифікації освіти ICSED97 в Словаччині в 2004-2005 рр. була структурована система педагогічних спеціальностей (див. табл.1).

Таблиця 1.
Система педагогічних спеціальностей [5].

Навчальні спеціальності групи 1. Виховання і освіта
1.1.1. Навчання академічних предметів
1.1.2. Навчання професійних предметів і практичної підготовки
1.1.3. Навчання мистецько-виховних та виховних предметів
1.1.4. Педагогіка
1.1.5. Дошкільна та початкова педагогіка
1.1.6. Спеціальна педагогіка
1.1.7. Медична педагогіка
1.1.8. Логопедія
1.1.9. Андрагогіка
1.1.10. Професійна дидактика

Підготовка фахівців-педагогів у Словаччині здійснюється у таких основних формах: навчальні програми для бакалаврів і магістрів, післядипломне навчання в докторантурі, а також післядипломне навчання на рівні вищої школи. Педагогічна освіта надається в межах дев'яти вищих учбових закладів, серед яких основні регіональні центри – Банська-Бистриця, Братислава, Нітра, Пряшів, Трнава.

Систематичний збір, оцінювання й розповсюдження інформації про функціонування освітньої системи здійснюють моніторингові інституції міжнародного та національного рівня. В даному контексті, насамперед, слід виокремити діяльність словацького академічного рейтингового агентства ARRA (Akademická rankingová a ratingová agentúra). Ця громадська інституція відстежує якість надання освітніх послуг, науково-дослідну діяльність, грантові успіхи факультетів і публікує на цій основі річні рейтинги педагогічних факультетів [3, с. 38].

Важливе місце в структурі педагогічної освіти Словаччини належить педагогічному факультету Пряшівського університету, який має тривалі педагогічні традиції та демонструє освітньо-науковий динамізм на сучасному етапі розвитку.

Педагогічний факультет веде свій родовід з 1949 року, коли була заснована Кошицька філія педагогічного факультету Словацького університету в Братиславі. Через три роки педагогічний факультет перемістився до Пряшева, де згодом неодноразово змінював свою назву, організаційну структуру. Зокрема, реорганізаційні зміни здійснювались у рамках Вищої педагогічної школи (1953-1959 рр.), Педагогічного інституту (1959-1964 рр.), педагогічного факультету Університету ім. П. Й. Шафарика (1964-1996 рр.).

Новим етапом розвитку педагогічного факультету став 1997 рік, коли відповідно до закону Національної ради Словацької Республіки [7] було інституційно відокремлено Пряшівський університет в Пряшеві від Університету ім. П. Й. Шафарика в Кошицях. Педагогічний факультет був одним із п'яти факультетів, на базі яких засновано Пряшівський університет. У даний час педагогічний факультет є сучасним динамічним навчальним і науковим центром, в рамках якого навчається понад тисяча студентів.

З 2005-2006 н.р. навчання на спеціальностях педагогічного факультету Пряшівського університету здійснюється за кредитною системою ECTS. Підготовка майбутніх вчителів відбувається в два послідовних етапи: програма підготовки фахівців ступеню «бакалавр» (3 роки) і програма підготовки фахівців ступеню «магістр» (2 роки).

Профіль спеціалізації педагогічного факультету Пряшівського університету – це підготовка вчителів дошкільної, початкової шкільної та спеціальної освіти. В 1997-2004 рр. факультет готував фахівців за наступними педагогічними спеціальностями: 1) учитель для загальноосвітніх шкіл 1-го ступеню без спеціалізації або зі спеціалізацією: мистецьке виховання, музичне виховання, фізичне виховання, англійська мова та література; 2) спеціальна педагогіка зі спеціалізацією шкільна логопедія, психопедія, етопедія; 3) дошкільна педагогіка (з 1999 року).

З 2005-2006 н.р. року на педагогічному факультеті ПУ навчання здійснюється за двома педагогічними напрямками: 1.1.5. «Педагогіка дошкільної та початкової освіти» та 1.1.6. «Спеціальна педагогіка». За обома спеціальностями акредитовані бакалаврські, магістерські та докторантські навчальні програми.

В рамках кваліфікаційного рівня «бакалавр» пропонуються наступні навчальні програми спеціалізації: педагогіка дошкільної та початкової освіти; педагогіка дошкільної та початкової освіти соціально вразливих верств; педагогіка дошкільної та початкової освіти і педагогіка осіб із психічно-соціальними відхиленнями; педагогіка осіб з обмеженими розумовими здібностями; вчитель практичної професійної підготовки осіб з обмеженими розумовими здібностями.

Випускники бакалаврських програм підготовлені до наступних професій: педагогічний працівник у дитячих садках, шкільних клубах, центрах вільного часу, а також для роботи з дітьми з обмеженими розумовими здібностями; експерт дитячих і діагностичних центрів; вихователь у спеціальних виховних закладах, медичних установах, установах соціальної опіки та установах відбування покарання неповнолітніх та ін.

Магістерські навчальні програми включають напрями спеціалізації: вчитель початкової школи; вчитель початкової школи та педагогіка осіб із психічно-соціальними відхиленнями; дошкільна педагогіка; педагогіка осіб з обмеженими розумовими здібностями.

Випускники готуються на посади вчителів у системі початкової освіти (загальноосвітня школа 1-го ступеню) і вчителів спеціальних шкіл, методистів для сфери початкової освіти та ін. Випускники даних спеціальностей є фахівцями, теоретично й практично підготовленими до педагогічної діяльності, здатними самостійно аналізувати педагогічні проблеми та приймати ефективні рішення.

Відповідно до кредитної системи та фахової спеціалізації розроблена пропозиція навчальних предметів. Навчаль-

ні предмети поділяються на три різновиди: а) обов'язкові предмети, які повинен засвоїти студент для завершення навчання на відповідному етапі конкретної навчальної спеціальності; б) базові дисципліни за вибором, які студент обирає з відповідної пропозиції конкретної навчальної спеціальності за власним інтересом (при цьому, береться до уваги їх кількість, структура, спеціалізація); в) рекомендовані курси за вибором – інші дисципліни, які студент може вивчати додатково з різних пропозицій навчальних предметів університету. У випадку, якщо студент отримує достатню кількість кредитів за обов'язкові та виборні предмети, рекомендовані курси може не вивчати.

За таких умов кредитний розподіл між курсами може мати різне співвідношення. В 2008-2009 н.р. кредитний розподіл у бакалаврській навчальній програмі за спеціальністю «Педагогіка дошкільної та початкової освіти» визначався наступним співвідношенням: 73,3% кредитів – обов'язкові предмети, 22,2% кредитів припадало на базові предмети за вибором і 4,5% – виборні рекомендовані курси. У магістерській навчальній програмі «Учитель початкової школи»

співвідношення кредитів склалося наступним чином: 71,7% – обов'язкові предмети, 23,3% – базові предмети за вибором і 5% – рекомендовані курси за вибором [1, с. 216-217].

Базові предмети за вибором і рекомендовані предмети за вибором студенти обирають на другому і третьому році бакалаврату.

В рамках здобуття кваліфікаційного рівня «магістр» до групи обов'язкових педагогічних і психологічних предметів відносяться: дошкільна та початкова дидактика, методологія педагогічних досліджень, дидактичний практикум, теорія шкільного та позашкільного виховання та ін. У якості базових дисциплін за вибором пропонуються: медіальне виховання, стратегія розвитку критичного мислення, основи творчості, риторика, креативно-кооперативні ігри та ін. До групи рекомендованих за вибором включено наступні дисципліни: динамічна оцінка когнітивних здібностей, навчання талановитих і обдарованих учнів, творче письмо та ін. Інформацію про співвідношення профілю дисциплін у підготовці педагога-фахівця наведено в табл.2.

Таблиця 2.
Співвідношення обов'язкових предметів (за кредитною системою), представлених у навчальній програмі «Педагогіка дошкільної та початкової освіти» та «Учитель початкової школи» [1, с.217].

Навчальні предмети	у %
Педагогічні і психологічні предмети	19,2
Педагогічна практика	14,6
Кваліфікаційна робота	13,7
Предмети зі словацької мови і літератури	10,0
Предмети з математики	10,9
Предмети з природничих і технічних наук	11,8
Предмети з музичного виховання	6
Предмети з мистецького виховання	5,1
Предмети з фізичного виховання	5,9
Предмети зі спеціальної педагогіки	1,4
Предмети з етики і філософії	1,4

Слід зазначити, що серед усіх факультетів Пряшівського університету педагогічний факультет першим (з 2005 року) почав використовувати електронне навчання (e-learning) у рамках акредитованого дистанційного навчання. Електронні ресурси на базі програмних платформ LMS, Moodle активно використовують студенти різних форм навчання, що є свідченням активного освоєння можливостей сучасного інформаційного простору.

Важливим аспектом формування фахівців-вчителів є проходження студентами практики. Педагогічний факультет визначив наступні завдання педагогічної практики (2013 р.): надати можливість майбутнім вчителям набувати компетенцій, що прямо пов'язані з процесом навчання; залучити теоретичні знання, отримані під час університетського навчання, до практичної роботи в конкретній шкільній установі; розвивати мотивацію студентів, їх здібності та навички для реалізації функцій учительської професії [6, с.61].

Педагогічний факультет у цьому питанні співпрацює з дитячими садками та школами, в т.ч. зі спеціальними, виховними центрами та центрами педагогічно-психологічного консультування.

Місце проходження і зміст педагогічної практики залежить від відповідних навчальних програм. Форми проведення практики варіюються від короткочасної ознайомчої до тривалої інтеграції у викладацький колектив. У рамках бакалаврських програм студенти проходять сімнадцяти-тижневу педагогічну практику, переважно в дитячих садках і шкільних клубах. За умовами магістерських програм практика студентів складає тринадцять тижнів у початковій школі [1, с.218]. Організаційне забезпечення практики здійснює Відділ педагогічної практики педагогічного факультету.

Загальна кількість студентів, що навчалися на бакалаврських і магістерських програмах у 2013-2014 н.р. склала 1150 студентів (станом на 31.10.2013). Співвідношення між показниками наведено в табл.3.

Таблиця 3.
Загальна кількість студентів, що навчалися за бакалаврськими та магістерськими програмами на педагогічному факультеті Пряшівського університету в 2013 р. [6, с.10].

	Денна форма	Екстернатна форма	Разом	Разом у %
Бакалаврське навчання	618	255	873	75,91
Магістерське навчання	140	137	277	24,09
Разом	758	392	1150	100,00
Разом у %	65,91	34,09	100,0	

Інформацію про кількісне співвідношення між студентами-випускниками педагогічного факультету наведено в таблиці 4.

Таблиця 4.

Студенти, які завершили навчання магістерського та бакалаврського кваліфікаційних рівнів на педагогічному факультеті у 2013 р. [6, с.13].

Форма навчання	Бакалаври	Магістри	Разом	Разом у %
Денна форма	86	104	190	57,06
Екстернатна форма	73	70	143	42,94
Разом	159	174	333	100,00

На факультеті акредитовано докторантське навчання, а також діяльність спеціалізованих рад із захисту дисертаційних робіт, присудження вчених звань доцентів і професорів, що є визнанням високого рівня освітньої та наукової кваліфікації кадрового складу педагогічного факультету.

У сфері науково-дослідницької роботи факультет відповідно до свого профілю орієнтується на дослідження проблем, пов'язаних з підготовкою вчителів дошкільної, початкової та спеціальної освіти. До основних дослідницьких тем належать: педагогічно-психологічні процеси в дошкільній і початковій освіті, ефективність актуальних концепцій початкового читання і письма, когнітивні процеси та функції учнів у процесі навчання, спеціальна освіта учнів з розумовими відхиленнями та психосоціальними обмеженнями, аналіз словацького та міжнародного мистецтва для дітей і молоді та ін. [4, с.3].

З метою оптимізації реалізації науково-дослідницької роботи на факультеті створено умови для публікації результатів досліджень в рамках наукових збірників, періодичних видань. Зокрема функціонують редакційні колегії, що забезпечують видання наступних періодичних видань: «Acta Paedagogicae», «Speciálny pedagóg», «O dieťaťi, jazyku, literatúre», «Artuš».

В рамках інституційної підтримки наукових досліджень педагогічного факультету створено науково-дослідний центр, який займається дослідженнями в сфері дитячої мови і культури. При реалізації науково-дослідних проектів центр співпрацює зі словацькими та зарубіжними фахівцями.

Важливим аспектом навчальної та наукової діяльності педагогічного факультету є залучення підтримки грантових структур, участь у міжнародних проектах. Педагогічний факультет має значний досвід у реалізації науково-дослідницьких проектів як національного, так і міжнародного рівня. Постійно викладачі та студенти факультету отримують грантову підтримку в рамках проектів KEGA, VEGA, APVV, DAPHNE, LEONARDO DA VINCI, MyUniversity, ERASMUS +, Міжнародного Вишеградського фонду, що свідчить про поглиблення інтернаціоналізації вищої освіти та науки, підвищення конкурентності та відкритості педагогічної освіти, покращення якості навчання та досліджень, розширення багатосторонньої співпраці між університетами, диверсифікацію джерел фінансування діяльності факультету. Динаміку показників залучення педагогічним факультетом підтримки національних і міжнародних структур зі сприяння науковим дослідженням та міжвузівській співпраці впродовж останніх років зафіксовано в табл.5.

Таблиця 5.

Кількість реалізованих грантових проектів на педагогічному факультеті Пряшівського університету у 2008-2013 рр. [4, с.4].

Проект	Кількість реалізованих проектів у відповідному році					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VEGA	6	5	4	6	5	7
KEGA	7	5	8	8	2	5
APVV	1	1	-	-	1	2
Daphne III			1		1	
Інші					3	3

На думку декана педагогічного факультету Я. Бургерової сильними сторонами факультету є: відносна однорідність навчальних програм; спеціалізація на підготовці фахівців-педагогів початкової та спеціальної освіти; динамічність початкових програм, змісту та структури навчання відповідно до профілю випускника; адаптація навчальних програм до потреб практики, ринку праці в регіональному контексті; інтенсивне використання електронного навчання; зростання кількості докторантів і акредитаційні права щодо присвоєння вчених звань; інтернаціоналізація навчання через участь у європейських програмах мобільності студентів і викладачів, міжвузівська співпраця у спільних наукових проектах [2, с.18-19].

Таким чином педагогічний факультет Пряшівського університету, опираючись на значний історичний досвід і новітні підходи в навчанні та наукових дослідженнях, забезпечує цілісну систему професійної підготовки педагогічних кадрів. Тим самим досягається статус факультету як науково-педагогічної школи європейського рівня, при одночасному збереженні позицій регіонального центру вищої педагогічної освіти в Східній Словаччині. Перспективи досліджень у даному напрямку вбачаємо в аналізі ролі Пряшівського університету в підготовці педагогів для східного регіону Словаччини, а також в українсько-словацьких освітньо-наукових взаєминах.

Література та джерела

- Bernátová R. Súčasná príprava učiteľov elementaristov na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove / Renáta Bernátová // Příprava učitelov v procese školských reforiem: zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzin. účasťou, Prešov, 16.-17. september 2009. – Prešov: PU, 2009. – S.215-219
- Burgerová J. Pedagogická fakulta v kontexte vysokoškolského vzdelávania v Prešove / Jana Burgerová // História, súčasnosť a perspektívy vzdelávania na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzin. účasťou (Prešov 22.-23. október 2014) / Edit. A. Prídavková, M. Klimovič. – Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2014. – S.13-20
- Hodnotenie fakúlt vysokých škôl 2014. Ranking fakúlt vysokých škôl v SR na základe porovnania ukazovateľov kvantity a kvality vzdelávania a výskumu. – Bratislava: Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA), 2014. – 42 s.
- Hodnotenie úrovne vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity za rok 2013. – Prešov, 2014. – 34 S.
- Sústava študijných odborov [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.akredkom.sk/index.pl?tmpl=odbor>>. – Загол. з екрану. – Мова словац.

6. Výročná správa o činnosti Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove za rok 2013 / Sprac. L. Liptáková. – Prešov, 2014. – 117 s.
 7. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 10. decembra 1996 o rozdelení Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach // Zbierka zákonov. – 1996. – Č. 361. – S. 3166.

В статті проаналізовано сучасне становище підготовки учителів на педагогічному факультеті Прешовського університету (Словаччина). Особливу увагу приділяється навчальним програмам з підготовки бакалаврів та магістрів, педагогічній практиці, науковій роботі педагогічного факультету. Сделан вывод о том, что педагогічний факультет Прешовського університету забезпечує цілісну систему професійної підготовки педагогічних кадрів.

Ключевые слова: Словаччина, Прешовський університет, педагогічний факультет, педагогічне образование, навчальна програма.

The topicality of the material expressed in the given article is preconditioned by finding ways to improve the system of professional teacher training in Ukraine in the process of integration into the European educational space. The experience of the neighboring countries that are regarded to be the members of the former socialist camp are of the utmost importance in this respect especially Slovakia. The Faculty of Education of Presov University, based on historical experience and significant new approaches in teaching and research, provides a complete system of professional teacher training. The current state of teacher training at the Faculty of Education of Presov University in Presov has been analyzed in the article. Special attention has been paid to bachelor's and master's degree programmes, pedagogical practice and scientific work at the Faculty of Education. The conclusion is made about the Faculty of Education of Presov University as an institution that provides an integral system of professional teacher training. The importance of the faculty as a scientific and pedagogical school of European level and simultaneously the regional center of higher pedagogical education in Eastern Slovakia have been emphasized.

Key words: Slovak Republic, Presov University, the Faculty of Education, pedagogical education, curriculum.

УДК 378.147:51

СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

Ковальчук Олена Антонівна
 м.Житомир

У статті проаналізовано сучасні наукові підходи до організації позааудиторної діяльності у професійному становленні майбутніх учителів математики. Особистісно-орієнтований підхід забезпечує врахування суб'єктного досвіду студента. Відповідно до аксіологічного підходу здійснення професійної підготовки у позааудиторний час передбачає як врахування цінностей та ціннісних орієнтацій майбутнього педагога, так і розуміння його як найвищої мети та цінності суспільного розвитку. Компетентнісний – допомагає визначити ступінь готовності випускника до професійно-особистісної конкуренції в умовах ринку праці. Технологічний підхід передбачає застосування його на рівні проектування педагогічної технології.

Ключові слова: професійне становлення, позааудиторна діяльність, підхід, особистісно-орієнтований, аксіологічний, компетентнісний, технологічний підходи.

Організація позааудиторної діяльності у вищому навчальному закладі не менш важлива, ніж аудиторна її складова, оскільки успішність професійної підготовки майбутнього фахівця залежить в значній мірі від цієї ланки професійного становлення студента. Тому генерування й впровадження нових ідей, підходів, технологій у позааудиторний час забезпечить активізацію інноваційних процесів в освітній сфері та професійний розвиток вчителя математики, який методологічно й технологічно підготовлений до реалізації своїх можливостей у безпосередній педагогічній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (І.А.Акуленко, С.С.Вітвицька, О.Л.Коношевський, В.М.Монахов, В.А.Семиченко, С.О.Сисосва, Н.А.Тарасенкова, М.І.Шкіль, І.С.Якиманська та ін.), в яких здійснена спроба розв'язання цієї проблеми, свідчить, що питання реалізації наукових підходів у професійній підготовці майбутніх фахівців було предметом дослідження багатьох вчених. Проте невирішеними раніше аспектами загальної проблеми є визначення наукових підходів до професійної підготовки студентів в

сучасних умовах розвитку теорії та методики професійної освіти.

Мета статті полягає в узагальненні та систематизації сучасних наукових підходів до організації позааудиторної діяльності у професійному становленні майбутніх учителів математики.

Особистісно-орієнтований підхід до організації цієї діяльності має ґрунтуватися на суб'єктному досвіді особистості (Є.В.Бондаревська, А.Г.Маслоу, К.Р.Роджерс, С.О.Сисосва, І.С.Якиманська та ін.).

Концепція становлення особистості за А.Г.Маслоу базується на положенні, що суб'єктний досвід – це основний феномен розуміння людства і людини зокрема [4].

За визначенням Є.В.Бондаревської, суб'єктний досвід – це досвід життєдіяльності та самореалізації, набутий у процесі спілкування, діяльності, пізнання, спостереження, прийняття рішень, переживання власних успіхів та невдач, саморефлексії [2]. На думку І.С.Якиманської, особистість спочатку не є суб'єктом навчання, а виступає як носій суб'єктного досвіду – досвіду, що отримується поза навчальним процесом, самостійно [11, с.78].

З позиції особистісно-орієнтованої парадигми студент розглядається як складна система, що розвивається, внаслідок чого підґрунтям цього підходу є принципи системного та синергетичного підходів. Крім того, важливою складовою, що визначає сутність особистості є система позааудиторної роботи, яка не лише враховує особистісні якості, але й формує їх. Рушійною силою становлення особистості в такій діяльності виступають її внутрішні мотиви, що базуються на системі ціннісних орієнтацій, завдяки чому простежується прямий зв'язок особистісно-орієнтованого підходу з аксіологічним.

Кожен студент повинен самостійно та добровільно обирати форми позааудиторної діяльності, що функціонують у вищому навчальному закладі та розраховувати свої можливості за умови відвідування, наприклад, декількох факультативних курсів. Студент повинен свідомо відноситись